

Jaká mám práva, když se stanu obětí trestného činu?

Nikdo není připraven na to, že se stane obětí trestného činu. Je jedno, zdali se jedná o kapesní krádež, těžkou újmu na zdraví nebo jiný trestný čin: Člověku bylo trestným činem ublíženo na zdraví nebo je v důsledku trestného činu rozrušen a často potom neví, co má učinit. Tento informační leták Vám má podat první přehled o tom, kde naleznete v této situaci pomoc a jaká máte práva.

Kdo mi může poskytnout pomoc?

Poradenství a pomoc nabízejí poradny pro pomoc obětem. V poradnách pracují ženy a muži se speciálním zaškolením, kteří mají hodně zkušeností s lidmi nacházejícími se ve Vaší situaci, pozorně Vás vyslechnou a rádi Vám poskytnou pomoc. Podle závažnosti případu Vám mohou též zprostředkovat další pomoc, např. psychologickou nebo terapeutickou pomoc.

Přehled o tom, na koho se můžete obrátit, naleznete zde: www.bmjv.de

Jinak Vám může též dále poskytnout pomoc každá policejní služebna nebo vyhledávání online v databázi pro postižené trestnými činy (www.odabs.org <<http://www.odabs.org>>).

Jak můžu podat trestní oznámení a co se potom stane?

Chcete-li podat trestní oznámení, tak se můžete obrátit na každou policejní služebnu. V případě, že jste podali trestní oznámení, nemůžete toto vzít již jednoduše zpět, neboť vyšetřovací orgány (policie a státní zastupitelství) musí zásadně stíhat každý trestný čin, který je předmětem trestního oznámení.

Jen u některých méně závažných trestných činů (jako např. urážka nebo poškození věci) může oběť rozhodnout o tom, zdali bude trestný čin stíhán. Tyto činy se proto také jmenují návrhové delikty. Trestní stíhání probíhá zpravidla jen na návrh, tedy pouze tehdy, když si to jako oběť trestného činu výslovně přejete. Tento návrh musíte podat ve lhůtě tří měsíců poté, co jste se dozvěděli o činu a osobě pachatele.

Co se stane, když neovládám německý jazyk nebo jazyku jen špatně rozumím?

To nevadí. Chcete-li podat trestní oznámení, bude Vám přitom poskytnuta pomoc. Budete-li vyslechnuti jako svědek nebo svědkyně, máte nárok na to, aby byli přibráni tlumočnice nebo tlumočnick.

Jaké informace můžu získat o trestním řízení?

Když jste se stali obětí trestného činu, nezískáte vždy automaticky informace o trestním řízení. Nejlépe musíte hned přímo na policii říct, zdali a jaké informace byste chtěli. Když si to přejete, budete informováni o následujícím:

- Dostanete krátké písemné potvrzení o Vašem trestním řízení.
- Bude Vám sděleno, jestli státní zastupitelství zastavilo řízení, to znamená, že nepodalobu před soudem.
- Budete informováni o tom, kdy a kde se bude konat soudní líčení a co se obžalovanému resp. obžalované klade za vinu.
- Bude Vám sdělen výsledek soudního řízení, to znamená, zdali došlo ke zproštění obžaloby nebo k odsouzení anebo bylo-li řízení zastaveno.
- Získáte informace o tom, zdali se obviněný resp. obviněná nebo odsouzený resp. odsouzená nacházejí ve vazbě.
- Bude Vám sděleno, zdali je odsouzenému resp. odsouzené zakázáno navázat s Vámi kontakt.

V jednotlivém případě můžete dodatečně zažádat o výpisy nebo kopie ze spisů. Toto může být například po dopravní nehodě skica nehody, kterou potřebujete k tomu, abyste požadovali náhradu škody nebo bolestné. Nejste-li oprávněni podat žalobu poškozeného (k žalobě poškozeného viz dole), musíte žádost též odůvodnit, tedy vysvětlit, proč potřebujete tyto informace ze spisů.

V jednotlivém případě jsou možné výjimky.

Vaše výpověď jako svědek nebo svědkyně

Když jste se stali obětí trestného činu, jste pro řízení velmi důležití jako svědkyně nebo svědek. Zpravidla učiníte Vaši výpověď na policii. V mnoha případech musíte později též vypovídat před soudem. Jen ve výjimečných případech, např. když jste s obviněnou osobou uzavřeli manželství nebo jste s touto osobou v příbuzenském stavu, můžete výpověď odmítnout, to znamená, že tedy nemusíte vypovídat.

Při Vašem výslechu musíte ale uvést Vaše jméno a Vaši adresu. Existuje-li zvláštní ohrožení, je možné učinit výjimku. Zde se může například jednat o případ, že Vám někdo vyhrožoval násilím, jelikož jste chtěli vypovídat. V tomto případě nemusíte uvést Vaši soukromou adresu. Místo toho můžete uvést jinou adresu, na které Vás lze zastihnout. Může to například být poradna pro pomoc obětem, se kterou jste v kontaktu.

Vypovídat jako svědkyně nebo svědek je pro Vás zajisté výjimečnou situací, která může být i velmi zatěžující. K výslechu si proto můžete též přivést někoho s sebou. Může to být příbuzná nebo příbuzný nebo též přítelkyně nebo přítel. Tato osoba může být při výslechu přítomna a jen ve výjimečných případech může být vyloučena. K výslechu se samozřejmě můžete též dostavit za doprovodu advokátky nebo advokáta. Ve zvláštních případech Vám mohou být dokonce po dobu výslechu na náklady státu přiděleni advokátka nebo advokát. Jste-li toho názoru, že při výslechu, ať už na policii, před státním zastupitelstvím nebo soudem, takového poradce potřebujete, informujte se před výslechem u té osoby, která výslech provádí!

Stanou-li se děti nebo mladiství obětí násilné trestné činnosti nebo sexuálního trestného činu, existuje možnost profesionální podpory a profesionálního poradenství během celého řízení, takzvané psychosociální podpory během procesu. Takovouto podporu mohou v jednotlivém případě potřebovat a dostat též dospělé oběti závažné násilné trestné činnosti nebo oběti sexuálního zločinu. Psychosociální podpora během procesu je pro oběti bezplatná, byla-li potvrzena soudem. Informujte se na policii nebo v poradně pro pomoc obětem. Tyto Vám mohou poskytnout další informace. Mnoho informací k psychosociální podpoře během procesu můžete též nalézt na internetu na www.bmiv.de/opferschutz a tam pod rubrikou „psychosoziale Prozessbegleitung/psychosociální podpora během procesu“.

Můžu se k trestnímu řízení připojit jako vedlejší žalobkyně resp. vedlejší žalobce?

Když jste se stali obětí určitých trestných činů, můžete v řízení vystupovat jako vedlejší žalobkyně nebo vedlejší žalobce. K tomu patří např. znásilnění, sexuální zneužití, pokus o usmrcení nebo čin, který způsobil usmrcení blízké příbuzné nebo blízkého příbuzného. V takovém případě máte zvláštní práva. Můžete se například, na rozdíl od jiných svědkyň nebo svědků, vždy účastnit soudního líčení.

Kdo zaplatí mou advokátku nebo mého advokáta?

Uplatníte-li pomoc advokáta, mohou Vám vzniknout náklady. Budou-li obžalovaný resp. obžalovaná odsouzeni, musí on resp. ona převzít Vaše náklady na advokáta. Ne všichni odsouzení jsou ovšem též schopni náklady ve skutečnosti zaplatit. Může se proto stát, že budete muset uhradit náklady sami.

Ve zvláštních výjimečných případech můžete u soudu zažádat o přidělení advokátky nebo advokáta na státní náklady. Tak je tomu například u závažné násilné trestné činnosti nebo

závažných sexuálních trestných činů anebo, když blízcí příbuzní, např. děti, rodiče nebo manželka resp. manžel přišli při trestném činu o život. V tomto případě nezáleží na tom, zdali jste majetní nebo ne.

I v jiných případech můžete zažádat u soudu o finanční podporu pro poradenství ze strany advokáta. Může to být v tom případě, že máte příliš nízký příjem a že jste oprávněni se k řízení připojit jako vedlejší žalobkyně resp. vedlejší žalobce.

Náhrada škody a bolestné

V důsledku trestného činu jste utrpěli též škodu nebo chcete dostat bolestné? Tento nárok chcete uplatnit přímo v trestním řízení? Zpravidla je to možné (tzv. adhézní řízení). K tomu ale musíte podat žádost. Toto můžete již učinit, když podáte trestní oznámení.

Samozřejmě máte též možnost uplatňovat náhradu škody nebo bolestné v jiném řízení, tzn. ne u trestního soudu nýbrž u občanskoprávního soudu. V případě, že máte příliš nízký příjem, můžete i zde zažádat u soudu o finanční podporu pro poradenství ze strany advokáta.

Jaká práva mám ještě mimoto?

Utrpěli jste v důsledku násilné trestné činnosti újmu na zdraví? Potom můžete dostat podle zákona o odškodnění obětí dávky od státu tehdy, jedná-li se o lékařskou nebo psychotherapeutickou léčbu, poskytnutí pomocných prostředků (např. pomůcky pro chození, invalidní vozík) nebo dávky důchodového zabezpečení (např. k vyrovnání ztrát na příjmu). Již na policii můžete podat krátkou žádost.

Jste-li oběť extremistických útoků nebo teroristické trestné činnosti, můžete zažádat o finanční pomoc u Spolkového justičního úřadu (Bundesamt für Justiz). Tam se dozvíte vše k předpokladům a k řízení: www.bundesjustizamt.de/ (klíčové číslo: Härteleistungen/Opferhilfe/Dávky v případě tvrdosti/ pomoc obětem)

Jako oběti domácího násilí Vám možná přísluší další práva podle zákona o ochraně proti násilí. U Okresního soudu – oddělení zabývající se rodinným právem – můžete například zažádat o to, aby bylo pachatelé resp. pachatelce zakázáno navázat s Vámi kontakt. Soud Vám může za zvláštních okolností dovolit, že můžete nyní sami užívat byt, doposud společně obývaný pachatelem resp. pachatelkou. Potřebné žádosti můžete podat buď písemně u Okresního soudu anebo Vaše žádosti nechat sepsat přímo na místě. Zastoupení advokátkou nebo advokátem není nutné.

Co znamená vyrovnání mezi pachatelem a obětí?

Takto se nazývá řízení, které má oběti trestného činu především pomoc při překonání vytrpěného bezpráví. Jinak než v normálním trestním řízení se musí pachatel resp. pachatelka zcela konkrétně a přímo vypořádat s tím, jaké škody a zranění způsobil oběti jeho resp. její čin. To se může týkat materiální škody, kterou oběť utrpěla v důsledku trestného činu, nebo duševního zranění, osobního příkoří a činem vyvolané úzkosti. Vyrovnání mezi pachatelem a obětí nebude nikdy provedeno proti vůli oběti a též pouze tehdy, jsou-li pachatel resp. pachatelka opravdu ochotni převzít zodpovědnost za čin. Ve vhodných případech může vyrovnání mezi pachatelem a obětí sloužit k překonání konfliktu, jež oběť určí sama a k obnovení zákonnosti. Toto řízení je proto již často podněcováno státním zastupitelstvím nebo policií. Nepatří ale k vlastnímu trestnímu řízení a bude provedeno mimo trestní řízení. Pro to jsou k dispozici zvláštní poradny a zařízení, ve kterých působí zaškolené zprostředkovatelky a zprostředkovatele.

Další informace k vyrovnání mezi pachatelem a obětí a k zařízením, která tento ve Vaší blízkosti provádějí, naleznete na internetu například na <http://www.toa-servicebuero.de/konfliktschlichter> nebo též na <http://www.bag-toa.de/>.

Brožury a odkazy na webové stránky

Informace kolem ochrany obětí naleznete na webové stránce Spolkového ministerstva spravedlnosti a ochrany spotřebitelů (BMJV). Naleznete tam také odkazy na příslušné internetové stránky jednotlivých spolkových zemí (s pokyny na poradny pro pomoc obětem přímo na místě) a odkazy na online databázi pro postižené trestnými činy (ODABS): <http://www.bmjv.de/opferschutz>

Další pomocné informace naleznete v následujících brožurách:

- „Opferfibel“ / Příručka pro oběti trestných činů
- „Ich habe Rechte“ / Mám práva
- „Mehr Schutz bei häuslicher Gewalt“ / Větší ochrana obětí domácího násilí
- „Beratungs- oder Prozesskostenhilfe“ / Poradenství nebo pomoc při úhradě nákladů řízení (na www.bmjv.de/publikationen)
- „Hilfe für Opfer von Gewalttaten“ / Pomoc obětem násilné trestné činnosti
www.bmas.de/ (Suchwort: Hilfe für Opfer von Gewalttaten)/ (Klíčové slovo: Pomoc obětem násilných trestných činů)

Objednání publikace

Internet: www.bmjv.de

Poštou: Publikationsversand der Bundesregierung,
Postfach 48 10 09, 18132 Rostock
Telefon: (030) 18 272 272 1 Fax: (030) 18 10 272 272 1